

узагальнений плюс за Індексом людського розвитку ми маємо 0,033. Однак, як зазначила Е. М. Лібанова, країни першої групи (з найвищим рівнем людського розвитку) збільшили його на 0,083 – тобто вдвічі більше, ніж Україна; другої групи (куди входить і Україна) – на 0,128, тобто втричі більше, ніж Україна; навіть країни Європи та Центральної Азії збільшили ІЛР більше, ніж Україна. По світу ж у цілому ІЛР зріс на 0,122 – тобто втричі більше, ніж в Україні [2]. Тож не треба захоплюватися нашими результатами. Вони повільніші, ніж це спостерігається в інших країнах. У той же час, приріст населення через зовнішню міграцію також різко скорочується. Якщо у 2010 р. приріст становив 16133 особи, 2011 р. – 17096 осіб, 2012 р. – 61844 особи, 2013р. – 31913 осіб, то уже з 2014 р. цей приріст різко скоротився до 9250 осіб, і це без урахування АР Крим та зони проведення АТО. По суті, через скорочення чисельності населення, показник ІЛР також досить повільно зростає. Так, міграція населення спричинила погіршення показника грамотності населення, оскільки закордон виїхала значна частина громадян, що в минулому виконувала висококваліфіковану працю. Водночас погіршується показник ВВП та ВВП на душу населення.

Отже, міграція робочої сили закордон має для України, як правило, негативні наслідки, до яких належать:

1) втрата країною найбільш конкурентоздатної частини власних трудових ресурсів;

2) уповільнення темпів розвитку науково-технічного прогресу в зв'язку з чисельною інтелектуальною еміграцією українських вчених за кордон;

3) поширення випадків зловживань та обман громадян приватними агентствами з працевлаштування;

4) виникнення політичних та економічних претензій до України у зв'язку із збільшенням нелегальної трудової еміграції українців;

5) використання наших громадян за кордоном на низькокваліфікованих, важких роботах зі шкідливими умовами праці, наявність випадків їх дискримінації та експлуатації з боку місцевих роботодавців тощо.

Отже, на сучасному рівні розвитку нашої держави надзвичайно актуальним є питання щодо врегулювання міграційних процесів. Важливим є залучення іноземного інтелектуального капіталу, стимулювання повернення своїх співвітчизників і формування належної законодавчої бази для створення і розвитку інтелектуального капіталу на

Україні, що сприятиме і загальному покращенню, і прогресивному розвитку країни.

Література

1. Кучинська О. Вплив інтеграційних процесів на економічну активність населення, зайнятість та ринок праці /О. Кучинська// Економіка та держава: зб. наук. пр. – 2006. – № 3. – С. 82–83.

2. Україна за Індексом людського розвитку на 81-ому місці [Електронний ресурс] / Рідна Україна : світоглядний портал. – Режим доступу : <http://ridna.ua/2015/12/ukrajina-za-indeksom-lyudskooho-rozvytku-na-81-omu-mistsi/>

Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

СОЦІАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК КАТАЛІЗАТОР СТАЛОГО

ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ

Сталий просторовий розвиток є метою та квінтесенцією економічного життя будь-якої країни. Така теза пояснюється тим, що сталий просторовий розвиток обумовлює безумовність врахування інтересів усіх інституційних одиниць економічної системи, їх стейкхолдерів, а, отже, і ефективної взаємодії між ними, за умови збереження середовища функціонування та максимального відтворення ресурсів, що використовуються в процесах розподілу, обміну та споживання.

У напрямі забезпечення сталого просторового розвитку дієвим інструментом може стати соціалізація бізнесу, окремі прояви якої простежуються на даному етапі розвитку суспільства, а окремі резонансні впливи необхідно стимулювати.

Соціалізація бізнесу передбачає дифузний вплив господарської, соціальної чи суспільної діяльності організацій будь-яких сфер та напрямів функціонування на створення оптимальних умов життєдіяльності суспільства. Оптимальні умови життєдіяльності суспільства передбачають раціональність обміну усіма видами ресурсів між усіма інституційними одиницями економічної системи, який сприяв би повному задоволенню суспільних запитів та створення потенційних реальних умов щодо їх екстенсивного та інтенсивного відтворення.

На сьогодні соціалізація бізнесу відбувається через поступову імплементацію принципів соціальної відповідальності в щоденну діяльність бізнесових структур в стратегії їх довгострокового розвитку. Такими принципами є:

- виробництво якісних товарів, робіт та послуг для споживачів;
- створення безпечних робочих місць та виплата легальних зарплат;
- дотримання вимог чинного законодавства;
- розбудова транспарентних стосунків з усіма суспільними одиницями;
- задоволення суспільних очікувань щодо ведення господарської діяльності;
- внесок у розбудову суспільства через партнерські програми та проекти місцевого розвитку.

Перспективним, в напрямі дослідження потенційних можливостей соціалізації бізнесу, є створення соціальних кластерів. Соціальний кластер є добровільним об'єднанням господарських одиниць, державних та громадських інституцій, які поряд з функціонально відокремленою реалізацією своїх власних функцій спільно координують свої зусилля в напрямку задоволення суспільних потреб. Основним при цьому стає не філантропічна місія такої консолідації зусиль, а досягнення ефекту взаємовигоди для усіх учасників такого процесу.

Діяльність соціальних кластерів може бути реалізована через соціальні проекти, як інтегрована в діяльність бізнесових структур сукупність чітко скоординованих з їх стейкхолдерами дій щодо вирішення тимчасових та перманентних суспільних викликів.

На етапі розробки соціального проекту учасники соціального кластеру повинні узгодити управлінські рішення стосовно впровадження соціальних ініціатив за наступними позиціями:

- чи сприятиме застосування цієї соціальної ініціативи досягненню цілей основної діяльності учасників соціального кластеру;
- чи є масштабною соціальною проблемою, що обрана для ліквідації і чи охоплює вона цільові та латентні групи споживачів товарів, робіт чи послуг учасників соціального кластеру;
- які урядові чи громадські організації звертали увагу суспільства або вирішували цю суспільну проблему. У випадку акцентування уваги суспільства державними структурами до певної суспільної проблеми учасники соціального кластеру повинні вирішити чи погоджуються вони

приймати колегіальну участь у обраному соціальному проекті чи визначатиме інші соціально злободенні проблеми;

– якою є строковість вирішення цієї соціальної проблеми та чи буде вона цікавою до виконання учасникам соціального кластеру протягом всього терміну її вирішення. Узгодження термінів реалізації обраних соціальних ініціатив з оперативними та стратегічними планами діяльності учасників соціального кластеру є важливою передумовою для раціонального розподілу усіх видів ресурсів для виконання взятих на себе соціальних зобов'язань.

Учасники соціальних кластерів можуть бути просторово роз'єднаними, оскільки їх територіальне об'єднання обумовлюється лише локальністю вирішення соціальної проблеми. Таким чином, суспільні виклики, прояви яких відчутні на макро- та мезорівнях функціонування суспільства, повинні об'єднувати зусилля інституційних одиниць в різних регіонах країни.

Ігор ОНИЩУК

Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького, Україна

МЕХАНІЗМИ МОНІТОРИНГУ НОРМОТВОРЧОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

В сучасних спробах контролювати й оцінювати законність та справедливість існує значна фрагментація. Тому й необхідні інноваційні підходи, щоб усунути законодавчі прогалини та наблизити Україну до європейських стандартів поваги людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства закону й прав людини. Концептуальна ясність правового моніторингу посилюватиметься впровадженням фундаментальних конституційних цінностей і засад (свобода, рівність, ефективна система правосуддя, доступ до правосуддя та ін.) у правову й політичну систему.

Правовий моніторинг співвідноситься з механізмами контролю та нагляду. Моніторинг як вид правового контролю доповнює функцію управління. Це особливий вид контролю, коли об'єктом спеціального систематичного спостереження і аналізу стають динаміка та якість діяльності суб'єктів нормотворчості, її нормативне регулювання.